

มหาวิทยาลัยรังสิต

เมืองเอก ถนนพหลโยธิน จังหวัดปทุมธานี 12000

โทร. (662) 997-2222-30 โทรสาร (662) 533-9470

ข้อบังคับมหาวิทยาลัยรังสิต

ว่าด้วย

การศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา

พ.ศ. ๒๕๕๖

โดยที่เป็นการสมควรให้มีข้อบังคับมหาวิทยาลัยรังสิต ว่าด้วย การศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๖ ให้เหมาะสมกับการจัดการศึกษา อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๓๔ (๒) แห่งพระราชบัญญัติสถาบันอุดมศึกษา เอกชน พ.ศ. ๒๕๔๖ โดยมติสภามหาวิทยาลัยรังสิต ในการประชุมครั้งที่ ๑ / ๒๕๕๖ เมื่อวันที่ ๑๓ เดือนมีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๖ จึงให้กำหนดข้อบังคับมหาวิทยาลัยรังสิต ว่าด้วย การศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ไว้ดังนี้

- ข้อ ๑ ข้อบังคับนี้เรียกว่า "ข้อบังคับมหาวิทยาลัยรังสิต ว่าด้วย การศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๖"
- ข้อ ๒ ให้ใช้ข้อบังคับนี้ สำหรับนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๕๖ เป็นต้นไป
- ข้อ ๓ ให้ยกเลิกข้อบังคับมหาวิทยาลัยรังสิตว่าด้วยมาตรฐานการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๕ และข้อบังคับมหาวิทยาลัยรังสิตว่าด้วยมาตรฐานการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๕
- ข้อ ๔ บรรดาระเบียบ ข้อบังคับ คำสั่ง หรือประกาศ อันใดที่มีอยู่ก่อนระเบียบนี้ หรือขัดแย้งกับ ข้อบังคับนี้ ให้ใช้ข้อบังคับนี้แทน
- ข้อ ๕ ในข้อบังคับนี้ เว้นแต่จะมีข้อความให้เห็นเป็นอย่างอื่น
"มหาวิทยาลัย"	หมายถึง	มหาวิทยาลัยรังสิต
"บัณฑิตวิทยาลัย"	หมายถึง	บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรังสิต
"ผู้อำนวยการหลักสูตร"	หมายถึง	ผู้อำนวยการหลักสูตรของสาขาวิชา
"คณะกรรมการหลักสูตร"	หมายถึง	คณะกรรมการดำเนินการบริหารหลักสูตรหรือสาขาวิชา
"อาจารย์ประจำ"	หมายถึง	ผู้ปฏิบัติงานในมหาวิทยาลัย ที่ดำรงตำแหน่ง อาจารย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ หรือศาสตราจารย์ ซึ่งมีหน้าที่หลักทางด้าน การสอนและการวิจัย โดยปฏิบัติหน้าที่เต็มเวลาตาม ภาระงานที่รับผิดชอบในหลักสูตรที่เปิดสอน

“อาจารย์พิเศษ”	หมายถึง	ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกมหาวิทยาลัยที่มีประสบการณ์ ในวิชาชีพ หรือมีความรู้ ความชำนาญในวิชาการ และมหาวิทยาลัยได้เชิญมา โดยปฏิบัติหน้าที่ให้ คำปรึกษาสอน สอบ หรือควบคุมการวิจัยของ นักศึกษา

หมวดที่ ๑

ระบบการจัดการศึกษา

ข้อ ๕.

การจัดการศึกษา

- ๕.๑ มหาวิทยาลัยอำนวยการศึกษาดังด้วยวิธีประสานงานทางวิชาการ ระหว่างคณะและ
ภาควิชาต่าง ๆ คณะหรือภาควิชาใดมีหน้าที่เกี่ยวกับวิชาการด้านใด มหาวิทยาลัยจะ
ส่งเสริมให้อำนวยการศึกษาในวิชาการด้านนั้นแก่นักศึกษาทั้งมหาวิทยาลัย
- ๕.๒ มหาวิทยาลัย ใช้ระบบการศึกษาแบบทวิภาค และระบบ Module การศึกษาในระบบ
ทวิภาค แบ่งเวลาการศึกษาในปีหนึ่งๆ เป็น ๒ ภาคการศึกษาปกติ หรือภาคการศึกษาที่
๑ และภาคการศึกษาที่ ๒ มีระยะเวลาการศึกษาแต่ละภาคไม่น้อยกว่า ๑๕ สัปดาห์ และ
เปิดภาคฤดูร้อนได้ โดยใช้ระยะเวลาไม่น้อยกว่า ๖ สัปดาห์ ทั้งนี้ ต้องมีชั่วโมงการสอน
ของแต่ละรายวิชาเท่ากับภาคการศึกษาปกติ ภาคฤดูร้อนเป็นภาคการศึกษาที่ไม่บังคับ
การศึกษาระบบ Module มีระยะเวลาการศึกษาตามที่กำหนดไว้ในแต่ละหลักสูตร
- ๕.๓ การกำหนดปริมาณการศึกษาของแต่ละรายวิชาให้กำหนดเป็นหน่วยกิต โดยมีวิธีการ
กำหนดหน่วยกิต ดังนี้
- ๕.๓.๑ การศึกษาที่เป็นภาคทฤษฎี ระบบทวิภาคใช้เวลาบรรยาย หรืออภิปรายปัญหา
ไม่น้อยกว่า ๑๕ ชั่วโมง ตลอดหนึ่งภาคการศึกษาปกติ ให้นับเป็นหนึ่งหน่วยกิต
- ๕.๓.๒ การศึกษาที่เป็นภาคปฏิบัติ ระบบทวิภาคใช้เวลาฝึก หรือทดลองไม่น้อยกว่า
๓๐ ชั่วโมง ตลอดหนึ่งภาคการศึกษาปกติ ให้นับเป็นหนึ่งหน่วยกิต
- ๕.๓.๓ การศึกษาที่เป็นการฝึกงาน หรือการฝึกภาคสนาม หรือการฝึกอื่น ๆ ระบบ
ทวิภาคใช้เวลาฝึกไม่น้อยกว่า ๔๕ ชั่วโมง ตลอดหนึ่งภาคการศึกษาปกติหรือ
เทียบเท่า ให้นับเป็นหนึ่งหน่วยกิต
- ๕.๓.๔ การทำโครงการหรือกิจกรรมการเรียนอื่นใดก็ตามที่ได้รับมอบหมาย ระบบ
ทวิภาคใช้เวลาทำโครงการหรือทำกิจกรรมนั้นไม่น้อยกว่า ๔๕ ชั่วโมง ตลอด
หนึ่งภาคการศึกษาปกติ ให้นับเป็นหนึ่งหน่วยกิต
- ๕.๓.๕ การศึกษาค้นคว้าอิสระ เป็นการศึกษาที่นักศึกษาต้องศึกษาหรือวิเคราะห์ด้วย
ตนเองเป็นหลัก โดยมีอาจารย์ประจำรายวิชาเป็นผู้ให้คำปรึกษา ใช้เวลาศึกษา

- สั้นกว่าไม่น้อยกว่า ๔๕ ชั่วโมง ตลอดหนึ่งภาคการศึกษาปกติ หรือเทียบเท่า
ทั้งในห้องปฏิบัติการและนอกห้องเรียน ให้นับเป็นหนึ่งหน่วยกิต
- ๕.๓.๖ วิทยานิพนธ์ ระบบทวิภาคใช้เวลาศึกษาค้นคว้าไม่น้อยกว่า ๔๕ ชั่วโมง ตลอด
หนึ่งภาคการศึกษา ให้นับเป็นหนึ่งหน่วยกิต
- ๕.๓.๗ การศึกษาในระบบ Module ต้องใช้เวลาศึกษาไม่น้อยกว่า ๑๕ ชั่วโมงต่อหนึ่ง
หน่วยกิต
- ๕.๓.๘ การศึกษาบางรายวิชาที่มีลักษณะพิเศษแตกต่างไปจากรายวิชาปกติอื่นๆ
มหาวิทยาลัยอาจกำหนดหน่วยกิต โดยใช้หลักเกณฑ์อื่นได้ตามความเหมาะสม
- ๕.๔ จำนวนหน่วยกิตที่นักศึกษาเรียนสะสม เพื่อให้ครบตามความต้องการของหลักสูตรของ
แต่ละสาขาวิชา เรียกว่า หน่วยกิตสะสม

ข้อ ๖. โครงสร้างหลักสูตร

- ๖.๑ หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต และหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตชั้นสูง ต้องมี
จำนวนหน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตรไม่น้อยกว่า ๒๔ หน่วยกิตในระบบทวิภาค
- ๖.๒ หลักสูตรปริญญาโท
- ๖.๑.๑ หลักสูตรปริญญาโท ประกอบด้วย การศึกษารายวิชา และการทำวิทยานิพนธ์
ยกเว้นหลักสูตรของสาขาวิชานั้นกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น
- ๖.๑.๒ สำหรับหลักสูตรในระบบทวิภาค ต้องมีจำนวนหน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตร
ไม่น้อยกว่า ๓๖ หน่วยกิต สำหรับแผนการศึกษาที่ต้องทำวิทยานิพนธ์ (แผน
ก) เป็นแผนการศึกษาที่เน้นการวิจัยโดยมีการทำวิทยานิพนธ์ โดย แบบ ก ๑
ทำเฉพาะวิทยานิพนธ์ซึ่งมีค่าเทียบได้ไม่น้อยกว่า ๓๖ หน่วยกิต หรือ แบบ ก
๒ ทำวิทยานิพนธ์ซึ่งมีค่าเทียบได้ไม่น้อยกว่า ๑๒ หน่วยกิต สำหรับแผนการ
ศึกษาที่ไม่ต้องทำวิทยานิพนธ์ (แผน ข) ต้องมีการศึกษาค้นคว้าอิสระไม่ม
น้อยกว่า ๓ หน่วยกิต และไม่เกิน ๖ หน่วยกิต และสอบประมวลความรู้
- ๖.๑.๓ นักศึกษาจะต้องสอบผ่านภาษาอังกฤษ ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่
มหาวิทยาลัยกำหนด
- ๖.๓ หลักสูตรปริญญาเอก
- ๖.๓.๑ หลักสูตรปริญญาเอก ประกอบด้วย การทำวิทยานิพนธ์ และการศึกษารายวิชา
ยกเว้นหลักสูตรของสาขาวิชานั้น กำหนดไว้เป็นอย่างอื่น
- ๖.๓.๑.๑ แบบ ๑ เป็นแผนการศึกษาที่เน้นวิจัย โดยมีการทำวิทยานิพนธ์ที่
ก่อให้เกิดความรู้ใหม่ มหาวิทยาลัยอาจกำหนดให้ศึกษารายวิชา
เพิ่มเติม หรือทำกิจกรรมทางวิชาการอื่นเพิ่มขึ้นก็ได้โดยไม่นับ

หน่วยกิต แต่จะต้องมีผลสัมฤทธิ์ตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด การศึกษาตาม แบบ ๑ มี ๒ แบบ คือ

แบบ ๑.๑ ผู้เข้าศึกษาที่สำเร็จปริญญาโท สำหรับหลักสูตรทวิภาค จะต้องทำวิทยานิพนธ์ไม่น้อยกว่า ๔๘ หน่วยกิต

แบบ ๑.๒ ผู้เข้าศึกษาที่สำเร็จปริญญาตรี สำหรับหลักสูตรทวิภาค จะต้องทำวิทยานิพนธ์ไม่น้อยกว่า ๗๒ หน่วยกิต

ทั้งนี้ วิทยานิพนธ์ตามแบบ ๑.๑ และ แบบ ๑.๒ จะต้องมีคุณภาพ และมาตรฐานเดียวกัน

๖.๓.๑.๒ แบบ ๒ เป็นแผนการศึกษาที่เน้นการวิจัย โดยมีการทำวิทยานิพนธ์ ที่มีคุณภาพสูง และก่อให้เกิดความก้าวหน้าทางวิชาการและวิชาชีพ และศึกษารายวิชาเพิ่มเติม การศึกษาตาม แบบ ๒ มี ๒ แบบ คือ

แบบ ๒.๑ ผู้เข้าศึกษาที่สำเร็จปริญญาโท สำหรับหลักสูตรทวิภาค จะต้องทำวิทยานิพนธ์ไม่น้อยกว่า ๓๖ หน่วยกิต และ ศึกษารายวิชาอีกไม่น้อยกว่า ๑๒ หน่วยกิต

แบบ ๒.๒ ผู้เข้าศึกษาที่สำเร็จปริญญาตรี สำหรับหลักสูตรทวิภาค จะต้องทำวิทยานิพนธ์ไม่น้อยกว่า ๔๘ หน่วยกิต และ ศึกษารายวิชาอีกไม่น้อยกว่า ๒๔ หน่วยกิต

ทั้งนี้ วิทยานิพนธ์ ตามแบบ ๒.๑ และ แบบ ๒.๒ จะต้องมีคุณภาพ และมาตรฐานเดียวกัน

๖.๓.๒ นักศึกษาจะต้องสอบผ่านภาษาต่างประเทศอย่างน้อย ๑ ภาษา ตามหลักเกณฑ์ และเงื่อนไขที่มหาวิทยาลัยกำหนด

ข้อ ๗. ระยะเวลาการศึกษา

๗.๑ ระยะเวลาการศึกษา หมายถึง ระยะเวลาการศึกษาทั้งหมดที่นักศึกษาใช้เพื่อการศึกษาและ สร้างผลงานทางวิชาการที่กำหนดไว้ในหลักสูตร ซึ่งประกอบด้วย การเรียนรายวิชาการ ทำงานวิจัย และการเขียนวิทยานิพนธ์ หรือการศึกษาค้นคว้าอิสระ ตลอดจน การ เผยแพร่ผลงานวิทยานิพนธ์หรือการศึกษาค้นคว้าอิสระ ระยะเวลาการศึกษาให้นับตั้งแต่ ภาคการศึกษาแรกที่นักศึกษาเข้าศึกษาในหลักสูตร จนถึงภาคการศึกษาที่นักศึกษาสอบ ผ่านและดำเนินการครบตามโครงสร้างของหลักสูตรและเกณฑ์การสำเร็จการศึกษา

๗.๒ หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต และประกาศนียบัตรชั้นสูง ต้องมีระยะเวลาการศึกษา ไม่เกิน ๓ ปีการศึกษา

๗.๓ หลักสูตรปริญญาโท ต้องมีระยะเวลาการศึกษาไม่เกิน ๕ ปีการศึกษา

- ๗.๔ หลักสูตรปริญญาเอก สำหรับผู้สำเร็จการศึกษาชั้นปริญญาตรีแล้วเข้าศึกษาต่อในระดับปริญญาเอก ต้องมีระยะเวลาการศึกษาไม่เกิน ๘ ปีการศึกษา
- ๗.๕ หลักสูตรปริญญาเอก สำหรับผู้สำเร็จการศึกษาชั้นปริญญาโทแล้วเข้าศึกษาในระดับปริญญาเอก ต้องมีระยะเวลาการศึกษาไม่เกิน ๖ ปีการศึกษา
- ๗.๖ นักศึกษาซึ่งศึกษาและผ่านการวัดและประเมินผลรายวิชาต่างๆ และสอบผ่านพร้อมทั้งส่งเล่มการศึกษาค้นคว้าอิสระหรือวิทยานิพนธ์ภายในกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่ง แต่ยังไม่รอกการตีพิมพ์หรือเผยแพร่บทความจากผลงานการศึกษาค้นคว้าอิสระหรือวิทยานิพนธ์ อาจขอขยายระยะเวลาการศึกษาต่อไปได้อีกไม่เกิน ๒ ภาคการศึกษาปกติ โดยให้ขยายได้ครั้งละ ๑ ภาคการศึกษาปกติ ในการนี้ต้องมีหลักฐานการส่งบทความดังกล่าวเพื่อตีพิมพ์และนักศึกษาต้องรักษาสถานภาพการเป็นนักศึกษาในภาคการศึกษาที่ได้รับอนุมัติให้ขยายระยะเวลาการศึกษา

หมวดที่ ๒

การรับเข้าศึกษา

ข้อ ๘. คุณสมบัติของผู้มีสิทธิ์สมัครเข้าศึกษา

- ๘.๑ สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีจากสถาบันการศึกษาที่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา หรือสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือนรับรอง และมีคุณสมบัติอื่นตามเกณฑ์กำหนดของหลักสูตร
- ๘.๒ ไม่เคยต้องโทษตามคำพิพากษาของศาล เว้นแต่ในกรณีที่โทษนั้นเกิดจากความผิดอันได้กระทำโดยประมาท หรือความผิดอันเป็นลหุโทษ
- ๘.๓ ไม่เคยเป็นผู้มีความประพฤติเสียหาย หรือบกพร่องในศีลธรรมอันดี
- ๘.๔ ไม่เป็นคนวิกลจริต และไม่เป็นโรคติดต่อร้ายแรง หรือโรคอื่นซึ่งสังคมรังเกียจ

ข้อ ๙. การพิจารณารับเข้าศึกษา

- ๙.๑ บัณฑิตวิทยาลัยเป็นผู้กำหนดจำนวนนักศึกษาที่จะรับในแต่ละสาขาวิชา และแต่ละปี
- ๙.๒ หลักสูตรเป็นผู้พิจารณาคัดเลือกผู้สมัครที่มีคุณสมบัติตามข้อ ๘ เข้าเป็นนักศึกษา โดยมีการทดสอบความรู้ ซึ่งอาจเป็นการสอบข้อเขียน สอบสัมภาษณ์ หรือวิธีการอื่นใดตามที่หลักสูตรกำหนด กรณีผู้สมัครกำลังรอผลการศึกษา การรับเข้าศึกษาจะมีผลสมบูรณ์เมื่อผู้สมัครได้แสดงหลักฐานว่าสำเร็จการศึกษาแล้ว และมีคุณสมบัติตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ทั้งนี้ หากปรากฏในภายหลังว่า หลักฐานที่นำมาประกอบการสมัครเข้าศึกษาไม่ถูกต้องตามเกณฑ์ที่กำหนด และมีคุณสมบัติไม่เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด การรับนักศึกษาถือว่าเป็นโมฆะ และมหาวิทยาลัยสงวนสิทธิ์ในการฟ้องร้องผู้สมัครนั้น

๕.๓ บัณฑิตวิทยาลัยอาจพิจารณารับผู้มีพื้นความรู้ไม่ต่ำกว่าปริญญาตรี เข้าศึกษาหรือวิจัย โดยไม่รับปริญญาได้เป็นกรณีพิเศษ

ข้อ ๑๐. ประเภทของนักศึกษา

๑๐.๑ นักศึกษาสามัญ คือ บุคคลที่บัณฑิตวิทยาลัยรับเข้าเป็นนักศึกษาตามข้อ ๕.๒

๑๐.๒ นักศึกษาพิเศษ คือ บุคคลที่บัณฑิตวิทยาลัยรับเข้าเป็นนักศึกษาตามข้อ ๕.๓

หมวดที่ ๓

คณาจารย์และกรรมการควบคุมการศึกษา

ข้อ ๑๑. คณาจารย์ของบัณฑิตวิทยาลัย

คณาจารย์ของบัณฑิตวิทยาลัย คืออาจารย์ประจำ หรืออาจารย์พิเศษที่ต้องได้รับการขึ้นทะเบียน ตามการอนุมัติของคณะกรรมการบัณฑิตวิทยาลัยของมหาวิทยาลัย คณาจารย์ของบัณฑิตวิทยาลัย แบ่งเป็น ๒ ประเภท คือประเภท ก และประเภท ข คณาจารย์ของบัณฑิตวิทยาลัยมีหน้าที่ให้คำปรึกษา สอน สอบ หรือควบคุมการทำวิทยานิพนธ์ของนักศึกษา

๑๑.๑ คณาจารย์ของบัณฑิตวิทยาลัยประเภท ก ให้มีภาระหน้าที่ในการเป็นอาจารย์ผู้สอน อาจารย์ผู้สอบวิทยานิพนธ์ หรืออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ของหลักสูตรระดับปริญญาโท และหลักสูตรระดับปริญญาเอก โดยมีคุณสมบัติอย่างหนึ่งอย่างใด ดังนี้

๑๑.๑.๑ มีคุณวุฒิปริญญาเอกหรือเทียบเท่าในสาขาวิชานั้นหรือสาขาวิชาที่สัมพันธ์กัน และต้องมีประสบการณ์ในการทำวิจัยที่มีใช้ส่วนหนึ่งของการศึกษาเพื่อรับปริญญา หรือ

๑๑.๑.๒ ดำรงตำแหน่งทางวิชาการไม่ต่ำกว่ารองศาสตราจารย์ในสาขาวิชานั้นหรือสาขาวิชาที่สัมพันธ์กัน และต้องมีประสบการณ์ในการทำวิจัยที่มีใช้ส่วนหนึ่งของการศึกษาเพื่อรับปริญญา

๑๑.๒ คณาจารย์ของบัณฑิตวิทยาลัยประเภท ข ให้มีภาระหน้าที่ในการเป็นอาจารย์ผู้สอน ของหลักสูตรระดับปริญญาโท หลักสูตรประกาศนียบัตรและหลักสูตรประกาศนียบัตรชั้นสูง โดยมีคุณสมบัติอย่างหนึ่งอย่างใด ดังนี้

๑๑.๒.๑ มีคุณวุฒิปริญญาโทหรือเทียบเท่าในสาขาวิชานั้นหรือสาขาวิชาที่สัมพันธ์กัน และต้องมีประสบการณ์ในการทำวิจัยที่มีใช้ส่วนหนึ่งของการศึกษาเพื่อรับปริญญา หรือ

๑๑.๒.๒ ดำรงตำแหน่งทางวิชาการไม่ต่ำกว่าผู้ช่วยศาสตราจารย์ในสาขาวิชานั้นหรือสาขาวิชาที่สัมพันธ์กัน และต้องมีประสบการณ์ในการทำวิจัยที่มีใช้ส่วนหนึ่งของการศึกษาเพื่อรับปริญญา

ข้อ ๑๒. อาจารย์ประจำหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา

อาจารย์ประจำหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา ต้องเป็นอาจารย์ประจำตลอดระยะเวลาที่จัดการศึกษาตามหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษานั้นจำนวนไม่น้อยกว่า ๕ คน โดยให้มีอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร ซึ่งต้องมาจากอาจารย์ประจำหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษาจำนวนอย่างน้อย ๓ คน อาจารย์ประจำหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษาที่ไม่ได้ทำหน้าที่อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรต้องปฏิบัติหน้าที่อย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้คือ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หรืออาจารย์ผู้สอบวิทยานิพนธ์หรืออาจารย์ผู้สอน

ข้อ ๑๓. อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร

อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร ให้มีภาระหน้าที่ในการบริหารหลักสูตรและการเรียนการสอน การพัฒนาหลักสูตร การติดตามประเมินผลหลักสูตร และหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้อง อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรต้องเป็นอาจารย์ประจำหลักสูตร มีคุณสมบัติดังนี้

๑๓.๑ อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรระดับปริญญาโท หลักสูตรประกาศนียบัตรและหลักสูตรประกาศนียบัตรชั้นสูง มีคุณวุฒิปริญญาเอกหรือเทียบเท่า หรือเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางวิชาการไม่ต่ำกว่ารองศาสตราจารย์ในสาขาวิชานั้นหรือสาขาวิชาที่สัมพันธ์กัน จำนวนอย่างน้อย ๓ คน

๑๓.๒ อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรระดับปริญญาเอก มีคุณวุฒิปริญญาเอกหรือเทียบเท่า หรือเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางวิชาการไม่ต่ำกว่าศาสตราจารย์ในสาขาวิชานั้นหรือสาขาวิชาที่สัมพันธ์กัน จำนวนอย่างน้อย ๓ คน

ข้อ ๑๔. อาจารย์ที่ปรึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษา คือ อาจารย์ประจำที่ได้รับการแต่งตั้งจากบัณฑิตวิทยาลัยตามคำแนะนำของคณะกรรมการหลักสูตร ให้ทำหน้าที่ แนะนำ ดูแล ให้คำปรึกษาแก่นักศึกษาเกี่ยวกับการจัดแผนการเรียน และเรื่องอื่น ๆ

ข้อ ๑๕. อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ให้มีภาระหน้าที่ในการควบคุมและการให้คำปรึกษา แนะนำแก่นักศึกษาในการดำเนินการทำวิทยานิพนธ์ และการเผยแพร่ผลงานวิทยานิพนธ์ รวมถึงการประเมินความก้าวหน้าของการทำวิทยานิพนธ์ในทุกภาคการศึกษาจนกว่าการทำวิทยานิพนธ์จะแล้วเสร็จ การติดตามและควบคุมการจัดทำรูปเล่มและแผ่นบันทึกข้อมูลดิจิทัล วิทยานิพนธ์ ๑ แผ่น ให้เป็นไปตามมติของคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ แบ่งออกเป็น ๒ ประเภท คืออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

๑๕.๑ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ต้องเป็นอาจารย์ประจำที่ได้รับการอนุมัติในการขึ้นทะเบียนเป็นคณาจารย์ของบัณฑิตวิทยาลัยประเภท ก

๑๕.๒ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม(ถ้ามี) ต้องเป็นอาจารย์ประจำหรืออาจารย์พิเศษ ที่ได้รับการอนุมัติในการขึ้นทะเบียนเป็นคณาจารย์ของบัณฑิตวิทยาลัยประเภท ก

ข้อ ๑๖. ภาระงานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และการศึกษาค้นคว้าอิสระ

๑๖.๑ อาจารย์ประจำ ๑ คน ให้เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาหลักสูตรปริญญาโทและปริญญาเอกได้ไม่เกิน ๕ คน หากหลักสูตรใดมีอาจารย์ประจำที่มีศักยภาพพร้อมที่จะดูแลนักศึกษาได้มากกว่า ๕ คน ให้อยู่ในดุลพินิจของมหาวิทยาลัย แต่ทั้งนี้ต้องไม่เกิน ๑๐ คน

๑๖.๒ อาจารย์ประจำ ๑ คน ให้เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระของนักศึกษาหลักสูตรปริญญาโทได้ไม่เกิน ๑๕ คน

หากเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และการศึกษาค้นคว้าอิสระ ให้คิดเป็นสัดส่วนจำนวนนักศึกษาที่ทำวิทยานิพนธ์ ๑ คน เทียบได้กับจำนวนนักศึกษาที่ทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ ๓ คน ทั้งนี้ ให้นำรวมนักศึกษาที่ยังไม่สำเร็จการศึกษาทั้งหมดในเวลาเดียวกัน

ข้อ ๑๗. อาจารย์ผู้สอววิทยานิพนธ์

อาจารย์ผู้สอววิทยานิพนธ์ ให้มีภาระหน้าที่ในการพิจารณา ประเมิน และให้ความเห็นในการแก้ไขปรับปรุงวิทยานิพนธ์ และการนำเสนอผลงานของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา

อาจารย์ผู้สอววิทยานิพนธ์ ต้องประกอบด้วย อาจารย์ประจำ และอาจารย์พิเศษ อาจารย์ผู้สอววิทยานิพนธ์ต้องมีคุณสมบัติอย่างหนึ่งอย่างใด ดังนี้

๑๗.๑ มีคุณวุฒิปริญญาเอกหรือเทียบเท่าในสาขาวิชานั้นหรือสาขาวิชาที่สัมพันธ์กัน และต้องมีประสบการณ์ในการทำวิจัยที่มีใช่เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาเพื่อรับปริญญา หรือ

๑๗.๒ ดำรงตำแหน่งทางวิชาการไม่ต่ำกว่ารองศาสตราจารย์ในสาขาวิชานั้นหรือสาขาวิชาที่สัมพันธ์กัน และต้องมีประสบการณ์ในการทำวิจัยที่มีใช่เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาเพื่อรับปริญญา

ข้อ ๑๘. ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะ

ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะ ต้องได้รับการแต่งตั้งจากมหาวิทยาลัยและได้รับความเห็นชอบจากสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะหมายถึงบุคลากรที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ในสาขาวิชาที่เปิดสอนเป็นอย่างดีเป็นที่ยอมรับในระดับหน่วยงานหรือระดับกระทรวงหรือวงการวิชาชีพนั้นๆเทียบได้ไม่ต่ำกว่าตำแหน่งระดับ ๕ ขึ้นไป ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกำหนด ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะอาจเป็นบุคลากรที่ไม่อยู่ในสายวิชาการหรือเป็นผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกมหาวิทยาลัย โดยไม่ต้องพิจารณา ด้านคุณวุฒิและตำแหน่งทางวิชาการ

ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะ ที่จะเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ต้องเป็นบุคลากรประจำในมหาวิทยาลัยเท่านั้น ส่วนผู้เชี่ยวชาญเฉพาะที่จะเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาร่วมหรืออาจารย์ผู้สอบวิทยานิพนธ์ อาจเป็นบุคลากรประจำหรือผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกมหาวิทยาลัย

ข้อ ๑๘. อาจารย์ผู้สอน

อาจารย์ผู้สอน ให้มีภาระหน้าที่ในการจัดการเรียนการสอนและการประเมินผลการเรียนและการสอนรายวิชาในหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา

๑๘.๑ อาจารย์ผู้สอน สำหรับหลักสูตรระดับปริญญาโท หลักสูตรประกาศนียบัตรและหลักสูตรประกาศนียบัตรชั้นสูง ต้องเป็นอาจารย์ประจำหรืออาจารย์พิเศษ และมีคุณสมบัติอย่างหนึ่งอย่างใด ดังนี้

๑๘.๑.๑ มีคุณวุฒิไม่ต่ำกว่าปริญญาโทหรือเทียบเท่า ในสาขาวิชานั้นหรือสาขาวิชาที่สัมพันธ์กัน และต้องมีประสบการณ์ด้านการสอนและการทำวิจัยที่มีใช้ส่วนหนึ่งของการศึกษาเพื่อรับปริญญา หรือ

๑๘.๑.๒ ดำรงตำแหน่งทางวิชาการไม่ต่ำกว่าผู้ช่วยศาสตราจารย์ในสาขาวิชานั้นหรือสาขาวิชาที่สัมพันธ์กัน และต้องมีประสบการณ์ด้านการสอนและการทำวิจัยที่มีใช้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาเพื่อรับปริญญา

๑๘.๒ อาจารย์ผู้สอน สำหรับหลักสูตรระดับปริญญาเอก ต้องเป็นอาจารย์ประจำหรืออาจารย์พิเศษ และมีคุณสมบัติอย่างหนึ่งอย่างใด ดังนี้

๑๘.๒.๑ มีคุณวุฒิไม่ต่ำกว่าปริญญาเอกหรือเทียบเท่า ในสาขาวิชานั้นหรือสาขาวิชาที่สัมพันธ์กัน และต้องมีประสบการณ์ด้านการสอนและการทำวิจัยที่มีใช้ส่วนหนึ่งของการศึกษาเพื่อรับปริญญา หรือ

๑๘.๒.๒ ดำรงตำแหน่งทางวิชาการไม่ต่ำกว่ารองศาสตราจารย์ในสาขาวิชานั้นหรือสาขาวิชาที่สัมพันธ์กัน และต้องมีประสบการณ์ด้านการสอนและการทำวิจัยที่มีใช้ส่วนหนึ่งของการศึกษาเพื่อรับปริญญา

ข้อ ๒๐. คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ คือผู้ได้รับการแต่งตั้งโดยบัณฑิตวิทยาลัยตามคำแนะนำของคณะกรรมการหลักสูตร ทำหน้าที่ให้คำปรึกษาและควบคุมการทำวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาแต่ละคน และการสอบวิทยานิพนธ์ โดยมีจำนวนและองค์ประกอบของคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ดังนี้

๒๐.๑ คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ สำหรับหลักสูตรระดับปริญญาโท จำนวนไม่น้อยกว่า ๓ คน ซึ่งประกอบด้วย อาจารย์ประจำ ๑ คน ผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอกมหาวิทยาลัยอย่างน้อย ๑ คน และอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ไม่น้อยกว่า 1 คน

๒๐.๒ คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ สำหรับหลักสูตรระดับปริญญาเอก จำนวนไม่น้อยกว่า ๕ คน ซึ่งประกอบด้วย อาจารย์ประจำจำนวน ๓ คน ผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอก มหาวิทยาลัยอย่างน้อย ๑ คน และอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ไม่น้อยกว่า 1 คน
อนึ่ง อาจารย์ที่ปรึกษาหลักและอาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ต้องไม่เป็นประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และต้องเข้าสอบวิทยานิพนธ์ด้วยทุกครั้ง

ข้อ ๒๑. คณะกรรมการสอบประมวลความรู้

คณะกรรมการสอบประมวลความรู้ คือผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งโดยบัณฑิตวิทยาลัยจำนวนไม่น้อยกว่า ๓ คน ตามคำแนะนำของคณะกรรมการหลักสูตร ทำหน้าที่ดำเนินการสอบประมวลความรู้ (Comprehensive Examination) ของนักศึกษา ซึ่งประกอบด้วย อาจารย์ประจำที่เกี่ยวข้องในสาขาวิชา หรือผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอกมหาวิทยาลัยในสาขาวิชานั้น กรรมการสอบประมวลความรู้ต้องมีคุณสมบัติเช่นเดียวกับอาจารย์ผู้สอบวิทยานิพนธ์ กล่าวคือ ต้องมีวุฒิปริญญาเอกหรือเทียบเท่าหรือเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางวิชาการไม่ต่ำกว่ารองศาสตราจารย์ในสาขาวิชานั้นหรือสาขาวิชาที่สัมพันธ์กัน และต้องมีประสบการณ์ในการทำวิจัยที่มีส่วนหนึ่งของการศึกษาเพื่อรับปริญญา

ข้อ ๒๒. คณะกรรมการสอบวัดคุณสมบัติ (Qualifying Examination) หลักสูตรระดับปริญญาเอก

คณะกรรมการสอบวัดคุณสมบัติ คือผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งโดยบัณฑิตวิทยาลัยจำนวนไม่น้อยกว่า ๓ คน ตามคำแนะนำของคณะกรรมการหลักสูตร ทำหน้าที่ดำเนินการสอบและตัดสินการสอบวัดคุณสมบัติของนักศึกษาระดับปริญญาเอกเพื่อประเมินความรู้ความสามารถของนักศึกษาในการเป็นผู้มีสิทธิ์ขอทำวิทยานิพนธ์ ซึ่งประกอบด้วยอาจารย์ประจำที่เกี่ยวข้องในสาขาวิชา ทั้งนี้อาจเชิญผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอกมหาวิทยาลัยในสาขาวิชานั้นเข้าร่วมเป็นกรรมการสอบวัดคุณสมบัติ กรรมการสอบวัดคุณสมบัติ ต้องมีคุณสมบัติเช่นเดียวกับอาจารย์ผู้สอบวิทยานิพนธ์ กล่าวคือ ต้องมีวุฒิปริญญาเอกหรือเทียบเท่าหรือเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางวิชาการไม่ต่ำกว่ารองศาสตราจารย์ในสาขาวิชานั้นหรือสาขาวิชาที่สัมพันธ์กัน และต้องมีประสบการณ์ในการทำวิจัยที่มีส่วนหนึ่งของการศึกษาเพื่อรับปริญญา

หมวดที่ ๔

การลงทะเบียนเรียน การเพิ่มและเพิกถอนรายวิชา

ข้อ ๒๓. การลงทะเบียนเรียน

- ๒๓.๑ ผู้ที่จะลงทะเบียนเรียนได้จะต้องเป็นผู้ที่ขึ้นทะเบียนเป็นนักศึกษาและให้ข้อมูลแสดงประวัติของนักศึกษาแล้วเท่านั้น
- ๒๓.๒ การกำหนดวัน เวลา สถานที่ และวิธีการในการลงทะเบียนในแต่ละภาคการศึกษาให้เป็นไปตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด

- ๒๓.๓ นักศึกษาที่ไม่ได้ลงทะเบียนเรียน เมื่อพ้นกำหนด ๒ สัปดาห์ นับจากวันเปิดภาค การศึกษาปกติ หรือ ๑ สัปดาห์นับจากวันเปิดภาคการศึกษาฤดูร้อน นักศึกษาจะหมด สิทธิในการลงทะเบียนเรียน สำหรับภาคการศึกษานั้น
- ๒๓.๔ คณะและภาควิชาสามารถกำหนดเงื่อนไขการลงทะเบียนของแต่ละวิชา เพื่อให้ นักศึกษาสามารถเรียนรายวิชานั้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ การลงทะเบียนที่ผิดเงื่อนไข ให้ถือเป็นโมฆะในรายวิชานั้น
- ๒๓.๕ ในภาคการศึกษาปกติใด หากนักศึกษาไม่ได้ลงทะเบียน จะต้องขอลาพักการศึกษา ภายใน ๓๐ วัน นับจากวันเปิดภาคการศึกษานั้น หากไม่ปฏิบัติดังกล่าว มหาวิทยาลัย จะถอนชื่อนักศึกษาผู้นั้นออกจากทะเบียนนักศึกษา
- ๒๓.๖ การลงทะเบียนรายวิชาต่าง ๆ ต้องได้รับความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษา
- ๒๓.๗ นักศึกษาจะต้องลงทะเบียนเรียนด้วยตนเอง และดำเนินการชำระเงินค่าธรรมเนียม และหนี้สินต่างๆ (ถ้ามี) ตามประกาศของมหาวิทยาลัย
- ๒๓.๘ จำนวนหน่วยกิตที่นักศึกษาจะต้องลงทะเบียนเรียน
- ๒๓.๘.๑ ระดับประกาศนียบัตรบัณฑิต และประกาศนียบัตรชั้นสูงในระบบทวิภาค นักศึกษาต้องลงทะเบียนรายวิชาไม่ต่ำกว่า ๖ หน่วยกิต และไม่เกิน ๑๕ หน่วยกิต สำหรับภาคการศึกษาปกติ และนักศึกษาต้องลงทะเบียนรายวิชา ไม่เกิน ๖ หน่วยกิต สำหรับภาคการศึกษาฤดูร้อน
- ๒๓.๘.๒ ระดับปริญญาโทหลักสูตรในระบบทวิภาค นักศึกษาต้องลงทะเบียน รายวิชาไม่ต่ำกว่า ๖ หน่วยกิต และไม่เกิน ๑๕ หน่วยกิต สำหรับภาค การศึกษาปกติ และนักศึกษาต้องลงทะเบียนรายวิชาไม่เกิน ๖ หน่วยกิต สำหรับภาคการศึกษาฤดูร้อน
- ๒๓.๘.๓ ระดับปริญญาเอกหลักสูตรในระบบทวิภาค นักศึกษาต้องลงทะเบียน รายวิชาไม่ต่ำกว่า ๖ หน่วยกิต และไม่เกิน ๑๕ หน่วยกิต สำหรับภาค การศึกษาปกติ และนักศึกษาต้องลงทะเบียนรายวิชาไม่เกิน ๖ หน่วยกิต สำหรับภาคการศึกษาฤดูร้อน
- ๒๓.๙ การลงทะเบียนเรียนโดยมีจำนวนหน่วยกิตมาก หรือ น้อยกว่าที่กำหนดไว้ใน ข้อ ๒๓.๘.๑ ข้อ ๒๓.๘.๒ และข้อ ๒๓.๘.๓ ต้องได้รับความเห็นชอบจาก ผู้อำนวยการหลักสูตรและได้รับอนุมัติจากคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ยกเว้นในภาค การศึกษาสุดท้าย ที่นักศึกษาจะสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตร และจำเป็นต้อง ลงทะเบียนเรียน โดยมีจำนวนหน่วยกิตรวมกันไม่ถึงเกณฑ์ขั้นต่ำตามข้อ ๒๓.๘.๑ ข้อ ๒๓.๘.๒ และข้อ ๒๓.๘.๓ ต้องได้รับความเห็นชอบจากผู้อำนวยการหลักสูตร และได้รับอนุมัติจากคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

- ๒๓.๑๐ ในกรณีที่มีเหตุอันควร มหาวิทยาลัยอาจประกาศงดการสอนรายวิชาใดรายวิชาหนึ่ง หรือจำกัดจำนวนนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชาใดก็ได้
- ๒๓.๑๑ นักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนวิชาครบถ้วนตามแผนการเรียนแล้ว แต่ยังไม่สำเร็จ การศึกษาหรือถูกพักการศึกษา ให้ชำระค่าธรรมเนียมการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาเพื่อ รักษาสถานภาพนักศึกษาไว้ทุกภาคการศึกษาจนกว่าจะสำเร็จการศึกษาหรือพ้น กำหนดการถูกพักการศึกษา มิฉะนั้นจะพ้นสภาพการเป็นนักศึกษา
- ๒๓.๑๒ นักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนไม่ครบถ้วนตามแผนการเรียนและลาพัก ในภาคการศึกษา ที่ลาพักนั้นให้ชำระค่าธรรมเนียมการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาเพื่อรักษาสถานภาพ นักศึกษาไว้ มิฉะนั้นจะพ้นสภาพการเป็นนักศึกษา
- ๒๓.๑๓ การรักษาสถานภาพนักศึกษา ให้ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน ๒ สัปดาห์ นับจากวัน เปิดภาคการศึกษา มิฉะนั้น จะพ้นสถานภาพนักศึกษา

ข้อ ๒๔. การเพิ่ม และการเพิกถอนรายวิชา

- ๒๔.๑ การลงทะเบียนรายวิชาเพิ่มเติม ต้องกระทำภายใน ๒ สัปดาห์แรกของภาคการศึกษา ปกติหรือภายในสัปดาห์แรกของภาคการศึกษาฤดูร้อน โดยได้รับอนุมัติจากอาจารย์ที่ ปรึกษา
- ๒๔.๒ การถอนการลงทะเบียนเรียนรายวิชาใด ต้องได้รับการอนุมัติจากอาจารย์ที่ปรึกษา โดยให้มีผล ดังนี้
- ๒๔.๒.๑ ถ้าวอนภายใน ๒ สัปดาห์แรกของภาคการศึกษาปกติ หรือภายในสัปดาห์ แรกของภาคการศึกษาฤดูร้อน รายวิชานั้นจะไม่ปรากฏในใบแสดงผล การศึกษา
- ๒๔.๒.๒ ถ้าวอนเมื่อพ้นกำหนด ๒ สัปดาห์แรก แต่ยังคงอยู่ภายใน ๑๐ สัปดาห์ของภาค การศึกษาปกติ หรือเมื่อพ้นกำหนดสัปดาห์แรก แต่ยังคงอยู่ภายใน ๕ สัปดาห์ แรกของภาคการศึกษาฤดูร้อน รายวิชานั้นจะปรากฏในใบแสดงผล การศึกษา โดยจะได้สัญลักษณ์ W
- ๒๔.๒.๓ เมื่อพ้นกำหนดการถอนรายวิชาโดยได้สัญลักษณ์ W ตามข้อ ๒๔.๒.๒ แล้วนักศึกษาก็จะถอนการลงทะเบียนเฉพาะรายวิชาไม่ได้
- ๒๔.๓ การขอคืนค่าหน่วยกิต จากการถอนการลงทะเบียนเรียนรายวิชาใด ให้เป็นไป ดังนี้
- ๒๔.๓.๑ รายวิชาที่มหาวิทยาลัยประกาศยกเลิกการลงทะเบียนเรียน นักศึกษามีสิทธิ์ ขอคืนค่าหน่วยกิตเต็มจำนวน โดยการขอคืนค่าหน่วยกิตต้องกระทำภายใน ปีการศึกษาที่มีมีการถอนหรือยกเลิกการลงทะเบียนรายวิชาเกิดขึ้น
- ๒๔.๓.๒ รายวิชาที่เพิกถอนภายใน ๒ สัปดาห์นับจากวันเปิดภาคการศึกษาปกติ นักศึกษาจะได้รับคืนค่าหน่วยกิตเต็มจำนวน

๒๔.๓.๓ รายวิชาที่เพิกถอน เมื่อพ้นกำหนด ๒ สัปดาห์ นับจากวันเปิดภาคการศึกษา ปกติ นักศึกษาจะไม่ได้รับค่าหน่วยกิตคืน

๒๔.๓.๔ การเพิกถอนรายวิชาในภาคฤดูร้อน นักศึกษาจะไม่ได้รับค่าหน่วยกิตคืน

๒๔.๔ การลงทะเบียนเรียนรายวิชาเพิ่มจนมีจำนวนหน่วยกิตสูงกว่า หรือการถอนการลงทะเบียนรายวิชา จนเหลือจำนวนหน่วยกิตต่ำกว่าที่ระบุไว้ในข้อ ๒๓.๘.๑ ข้อ ๒๓.๘.๒ และข้อ ๒๓.๘.๓ จะทำมิได้ เว้นแต่จะได้รับอนุมัติจากคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

หมวดที่ ๕

การวัดและการประเมินผลการศึกษา

ข้อ ๒๕. การวัดและประเมินผล

๒๕.๑ มหาวิทยาลัยดำเนินการวัดและประเมินผล แต่ละรายวิชาที่นักศึกษาได้ลงทะเบียนเรียน การวัดผลและ ประเมินผล อาจกระทำโดยการสอบหรือวิธีอื่น ตามที่คณะที่รับผิดชอบรายวิชาจะกำหนดการสอบในแต่ละรายวิชาให้อย่างน้อยสองครั้ง

๒๕.๒ การวัดและประเมินผลเป็นหน้าที่และความรับผิดชอบของอาจารย์ผู้สอน หรือผู้ที่คณะที่รับผิดชอบรายวิชาจะกำหนด

๒๕.๓ ทุกรายวิชาที่ลงทะเบียนเรียน นักศึกษาต้องมีเวลาศึกษาไม่น้อยกว่าร้อยละแปดสิบของเวลาศึกษาทั้งหมดหรือได้ทำงานในรายวิชานั้น จนเป็นที่เพียงพอตามที่อาจารย์ผู้สอนกำหนด จึงจะมีสิทธิ์ได้รับการวัดและประเมินผล เว้นแต่จะได้รับการอนุมัติเป็นกรณีพิเศษจากคณบดี เมื่อคณบดีเห็นว่าเวลาศึกษาที่ไม่ครบนั้น เนื่องจากเหตุอันจำเป็น จะโทษนักศึกษานั้นมิได้

๒๕.๔ การวัดผลการสอบประมวลความรู้ การสอบวัดคุณสมบัติ และการสอบวิทยานิพนธ์ เป็นหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้อำนวยการหลักสูตรและอาจารย์ที่ปรึกษา โดยจะต้องเป็นไปตามที่บัณฑิตวิทยาลัยกำหนด

๒๕.๕ การวัดและประเมินผลในแต่ละรายวิชาให้ประเมินเป็นระดับคะแนนตัวอักษร (Letter Grades) ที่มีค่าเต็มระดับคะแนน (Numeric Grades) และ สัญลักษณ์ที่ไม่มีค่าระดับดังต่อไปนี้

๒๕.๕.๑ เต็มระดับคะแนนมี ๖ ระดับดังต่อไปนี้

ระดับคะแนนตัวอักษร	เต็มระดับคะแนน	ความหมาย
A	๔.๐	ดีเยี่ยม
B+	๓.๕	ดีมาก
B	๓.๐	ดี

C+	๒.๕	พอใช้
C	๒.๐	อ่อนมาก
F	๐.๐	ตก

๒๕.๕.๒ สัญลักษณ์ที่ไม่มีค่าระดับ มีความหมายดังนี้

- S หมายความว่า ผลการศึกษาอยู่ในระดับคะแนนเป็นที่น่าพอใจและหน่วยกิตเป็นหน่วยกิตสะสมได้
- U หมายความว่า ผลการศึกษาอยู่ในระดับคะแนนไม่เป็นที่พอใจ และไม่นับหน่วยกิตให้
- W หมายความว่า ถอนหรือยกเลิกการลงทะเบียนเรียน ใช้เมื่อนักศึกษาได้รับการอนุมัติให้ถอนหรือยกเลิกการลงทะเบียนเรียนวิชานั้น ตามความในข้อ ๒๔.๒.๒ แห่งข้อบังคับนี้ หรือเมื่อได้รับการอนุมัติให้ลาพักการศึกษา
- I หมายความว่า การวัดและประเมินผลยังไม่สมบูรณ์ใช้เมื่ออาจารย์ผู้สอน โดยความเห็นชอบของผู้อำนวยการหลักสูตรที่รับผิดชอบรายวิชานั้นเห็นสมควรรอการวัดและประเมินผลไว้ก่อน เนื่องจากนักศึกษายังปฏิบัติงานซึ่งเป็นส่วนประกอบการศึกษาวิชานั้นยังไม่สมบูรณ์ เมื่อได้สัญลักษณ์ I ในรายวิชาใดนักศึกษาต้องดำเนินการติดต่ออาจารย์ผู้สอนหรือภาควิชาที่รับผิดชอบรายวิชานั้น เพื่อให้มีการวัดและประเมินเพิ่มเติมภายในเวลา ๓ สัปดาห์ ในกรณีที่มีเหตุอันควร อาจารย์ผู้สอนหรือภาควิชาที่รับผิดชอบรายวิชานั้นอาจอนุญาตให้ขยายกำหนดเวลาดังกล่าวได้ แต่ทั้งนี้ไม่เกิน ๒ สัปดาห์แรกของภาคการศึกษาปกติถัดไป เมื่อพ้นกำหนดดังกล่าวยังไม่สามารถวัดและประเมินผลได้ สัญลักษณ์ I จะเปลี่ยนเป็นระดับคะแนนตัดอักษร F หรือสัญลักษณ์ U แล้วแต่กรณีทันที
- IP หมายความว่า การศึกษาในรายวิชานั้นยังไม่สิ้นสุด การให้สัญลักษณ์ IP จะกระทำได้เฉพาะรายวิชาวิทยานิพนธ์ วิชาการศึกษาค้นคว้าอิสระ หรือรายวิชาโครงการที่มีการเรียนหรือปฏิบัติงานต่อเนื่องกันมากกว่าหนึ่งภาคการศึกษา สัญลักษณ์ IP จะถูกเปลี่ยนเมื่อการเรียนหรือการปฏิบัติงานในรายวิชานั้นสิ้นสุด

และมีการประเมินผลการศึกษาเป็นระดับคะแนน หรือ
สัญลักษณ์ S หรือ U ตามแต่กรณี

CS หมายความว่า การเทียบโอนผลการเรียนจากการทดสอบ (Credits from Standardized Test)

CE หมายความว่า การเทียบโอนผลการเรียนจากการทดสอบที่ไม่ใช่การทดสอบ
มาตรฐาน (Credits from Examination)

CT หมายความว่า การเทียบโอนผลการเรียนจากการประเมินการศึกษา/อบรมที่
จัดโดยหน่วยงานอื่นๆ (Credits from Training)

CP หมายความว่า การเทียบโอนผลการเรียนจากแฟ้มสะสมผลการเรียนรู้มาก่อน
(Credits from Portfolio)

๒๕.๖ นักศึกษาจะลงทะเบียนเรียนซ้ำรายวิชาที่ได้ระดับคะแนนตั้งแต่ B ขึ้นไป หรือได้
สัญลักษณ์ S มิได้ เว้นแต่จะเป็นรายวิชาที่มีการกำหนดไว้ในหลักสูตรเป็นอย่างอื่น
การลงทะเบียนเรียนรายวิชาใดที่ผิดเงื่อนไขนี้ถือเป็น โฆษ

๒๕.๗ การนับหน่วยกิต

๒๕.๗.๑ ให้นับจำนวนหน่วยกิตของทุกรายวิชาที่มีการลงทะเบียนตามหลักสูตรและ
มีการประเมินผลเป็นสัญลักษณ์ที่มีค่าระดับคะแนน

๒๕.๗.๒ สำหรับรายวิชาที่มีการลงทะเบียนเรียนตามหลักสูตร ไม่มีการประเมินผล
เป็น สัญลักษณ์ที่มีค่าระดับคะแนน ให้นับจำนวนหน่วยกิตรายวิชานั้นรวม
ในหน่วยกิตสะสม แต่ไม่ต้องนำมาคำนวณแต่มีระดับคะแนน

๒๕.๗.๓ ในกรณีที่นักศึกษาได้ศึกษารายวิชาใดมากกว่าหนึ่งครั้ง ให้นับหน่วยกิตของ
รายวิชานั้นเป็นหน่วยกิตสะสมตามหลักสูตรได้เพียงครั้งเดียว โดยพิจารณา
จากการวัดและประเมินผลครั้งหลังสุด

๒๕.๘ เมื่อสิ้นภาคการศึกษาหนึ่งๆ มหาวิทยาลัยจะประเมินผลการศึกษานักศึกษาทุกคน
ที่ได้ลงทะเบียนเรียน โดยจะคำนวณแต่มีระดับคะแนนเฉลี่ย (Grade-Point Average :
GPA) ตามหลักเกณฑ์ ดังนี้

๒๕.๘.๑ แต่มีระดับคะแนนของรายวิชาหนึ่ง ๆ คือ ผลคูณระหว่างจำนวนหน่วยกิต
ของรายวิชานั้นกับค่าระดับคะแนนที่ได้จากการประเมินผลรายวิชานั้น

๒๕.๘.๒ แต่มีระดับคะแนนเฉลี่ยสะสม (Cumulative Grade-Point Average : CGPA)
คือ ค่าผลรวมของแต่มีระดับคะแนนของทุกรายวิชาที่ได้ศึกษามาตั้งแต่เริ่ม
เข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยหารด้วยจำนวนหน่วยกิตรวมของรายวิชาดังกล่าว
เฉพาะรายวิชาที่มีการประเมินผลเป็นระดับคะแนน และในกรณีที่มีการ

เรียนรายวิชาใดมากกว่าหนึ่งครั้งก็นำผลการศึกษาและหน่วยกิตทุกครั้ง
มาคำนวณแต่มีระดับคะแนนเฉลี่ยสะสมด้วย

๒๕.๘.๓ การคำนวณแต่มีระดับคะแนนเฉลี่ย ให้คำนวณเป็นค่าที่มีเลขทศนิยม ๒
ตำแหน่งโดยไม่มีการปัดเศษจากทศนิยมตำแหน่งที่ ๓

๒๕.๘.๔ ในกรณีที่นักศึกษาได้สัญลักษณ์ I ในรายวิชาที่มีการวัดและประเมินผลเป็น
ระดับคะแนน ให้รอการคำนวณแต่มีระดับคะแนนเฉลี่ยไว้ก่อน จนกว่า
สัญลักษณ์ I จะเปลี่ยนเป็นอย่างอื่น

๒๕.๘.๕ให้นำเฉพาะรายวิชาที่ศึกษาในมหาวิทยาลัยรังสิตเท่านั้นมาคำนวณแต่มี
ระดับคะแนนเฉลี่ยสะสม

๒๕.๙ การทุจริตในการวัดผล เมื่อมีการตรวจพบว่านักศึกษาทุจริตในการวัดผล เช่น การ
สอบรายวิชาใดให้ลงโทษโดยปรับตักวิชาที่ทุจริตและให้พักการศึกษาในภาค
การศึกษาถัดไปไม่น้อยกว่าหนึ่งภาคการศึกษา หรือให้พ้นสภาพการเป็นนักศึกษา
แล้วแต่กรณี

ข้อ ๒๖. สถานภาพนักศึกษา

๒๖.๑ มหาวิทยาลัยจะนำผลการศึกษานักศึกษาสามัญแต่ละคนมาพิจารณา เพื่อจำแนก
สถานภาพในทุกภาคการศึกษา ยกเว้นนักศึกษาที่เข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยยังไม่ครบ
สองภาคการศึกษา ซึ่งจะได้รับการพิจารณาจำแนกสถานภาพนักศึกษาเมื่อสิ้นภาค
สอง ทั้งนี้ไม่นับภาคการศึกษาที่ได้ลาพักหรือถูกให้พัก

๒๖.๒ นักศึกษาสามัญมีสถานภาพจำแนกได้ดังนี้

๒๖.๒.๑ นักศึกษาปกติ ได้แก่ นักศึกษาสามัญที่สอบได้แต่มีระดับคะแนนเฉลี่ย
สะสมไม่ต่ำกว่า ๓.๐๐ หรือนักศึกษาที่ได้รับการประเมินผลวิทยานิพนธ์ใน
ระดับ S ทุกภาคการศึกษา

๒๖.๒.๒ นักศึกษารอพินิจ ได้แก่ นักศึกษาสามัญที่สอบได้แต่มีระดับคะแนนเฉลี่ย
สะสมต่ำกว่า ๓.๐๐ แต่ไม่ต่ำกว่า ๒.๕๐ หรือนักศึกษาที่ได้รับการ
ประเมินผลวิทยานิพนธ์ในระดับ B แต่ยังไม่พ้นสภาพนักศึกษา

ข้อ ๒๗. การพ้นสภาพนักศึกษา

นักศึกษาจะพ้นสภาพการเป็นนักศึกษาในกรณีดังต่อไปนี้

๒๗.๑ ได้แต่มีระดับคะแนนเฉลี่ยสะสมต่ำกว่า ๒.๕๐ ในภาคการศึกษาแรกเข้า หรือได้แต่มี
ระดับคะแนนเฉลี่ยสะสมต่ำกว่า ๒.๕๐

๒๗.๒ นักศึกษาอยู่ในสภาพรอพินิจสามภาคการศึกษาติดต่อกัน

๒๗.๓ สอบประมวลความรู้ไม่ผ่านภายใน ๒ ครั้ง

๒๗.๔ สอบวัดคุณสมบัติไม่ผ่านภายใน ๓ ปี

- ๒๗.๕ สอบวิทยานิพนธ์ไม่ผ่านภายใน ๒ ครั้ง
- ๒๗.๖ นักศึกษาปกติ ที่ไม่ได้รักษาสถานภาพเป็นเวลา ๒ ภาคการศึกษาติดต่อกัน
- ๒๗.๗ ไม่สามารถศึกษาสำเร็จภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ในข้อ ๗
- ๒๗.๘ ถูกให้ออกหรือไล่ออก เนื่องจากต้องโทษทางวินัยนักศึกษา
- ๒๗.๙ ไม่ได้ลงทะเบียนเรียนภายใน ๓๐ วัน นับจากวันเปิดภาคการศึกษาปกติ โดยมีได้รับการอนุมัติให้ลาพักการศึกษา
- ๒๗.๑๐ ลาพักการศึกษาเกิน ๒ ภาคการศึกษาติดต่อกัน โดยไม่ได้รับอนุมัติจากคณบดี บัณฑิต วิทยาลัย
- ๒๗.๑๑ ตายหรือลาออก
- ๒๗.๑๒ ศึกษาสำเร็จตามหลักสูตร
- ๒๗.๑๓ ถูกศาลพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก
- ๒๗.๑๔ คณะกรรมการแพทย์ซึ่งแต่งตั้งโดยอธิการบดีวินิจฉัยว่าป่วยและคณะกรรมการ บัณฑิตวิทยาลัย เห็นเป็นเอกฉันท์ว่าโรคนั้นเป็นอุปสรรคต่อการศึกษาหรือเป็น อันตรายต่อผู้อื่น

ข้อ ๒๘. การลาพักการศึกษา

- ๒๘.๑ การลาพักการศึกษาเป็นการลาพักทั้งภาคการศึกษา และถ้าได้ลงทะเบียนไปแล้ว เป็นการยกเลิกการลงทะเบียนเรียน โดยที่รายวิชาที่ได้ลงทะเบียนเรียนทั้งหมดในการศึกษานั้นจะไม่ปรากฏในใบแสดงผลการศึกษา
- ๒๘.๒ ในการขอลาพักการศึกษา ให้นักศึกษาเขียนคำร้องถึงคณบดีบัณฑิตวิทยาลัยผ่าน ผู้อำนวยการหลักสูตรพร้อมแสดงเหตุผลความจำเป็นประกอบการพิจารณา เพื่อให้ คณบดีบัณฑิตวิทยาลัยพิจารณาอนุมัติ หรือให้คณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัย วินิจฉัยต่อไป
- ๒๘.๓ การลาพักการศึกษา จะลาพักเกินสองภาคการศึกษาปกติติดต่อกันไม่ได้
- ๒๘.๔ ในสองภาคการศึกษาปกติแรกที่ได้เข้าศึกษาในมหาวิทยาลัย นักศึกษาจะลาพัก การศึกษาไม่ได้ เว้นแต่กรณีที่ป่วย หรือถูกเกณฑ์ทหาร หรือระดมพลเข้ารับราชการ ทหารกองประจำการและหรือได้รับทุนแลกเปลี่ยนระหว่างประเทศ
- ๒๘.๕ การลาพักการศึกษานอกเหนือจากหลักเกณฑ์ตามความในข้อ ๒๘.๓ และข้อ ๒๘.๔ ต้องได้รับอนุมัติจากคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
- ๒๘.๖ นักศึกษาจะต้องชำระค่ารักษาสถานภาพนักศึกษาทุกภาคการศึกษาที่ได้รับการ อนุมัติให้ลาพักตามอัตราที่มหาวิทยาลัยกำหนด ยกเว้นภาคการศึกษาที่ได้ลงทะเบียน เรียนไปก่อนแล้ว

- ๒๘.๗ คณะกรรมการแพทย์ซึ่งอธิการบดีแต่งตั้งวินิจฉัยว่าป่วยและคณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัยเห็นว่าโรคนั้นเป็นอุปสรรคต่อการศึกษา และหรือเป็นอันตรายต่อผู้อื่น คณะกรรมการประจำบัณฑิตวิทยาลัยอาจให้นักศึกษาผู้นั้นลาพักการศึกษาเพื่อรับการบำบัดรักษา

หมวดที่ ๖

การเทียบโอนหน่วยกิต

ข้อ ๒๘. การย้ายคณะและการย้ายสาขาวิชาภายในมหาวิทยาลัย

- ๒๘.๑ การย้ายคณะและสาขาวิชาภายในคณะต้องได้รับความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้อำนวยการหลักสูตรของสาขาวิชา และได้รับอนุมัติจากคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย โดยนักศึกษาที่ขอย้ายคณะหรือสาขาวิชาต้องได้ศึกษาอยู่ในคณะหรือในหลักสูตรสาขาวิชาเดิมไม่น้อยกว่าหนึ่งภาคการศึกษาปกติ ทั้งนี้ไม่นับภาคการศึกษาที่ลาพักหรือถูกให้พักการศึกษา
- ๒๘.๒ การย้ายคณะหรือสาขาวิชา ต้องดำเนินการให้เสร็จสิ้นก่อนหมดกำหนดการลงทะเบียนเรียนในภาคการศึกษาที่จะเริ่มเรียนในหลักสูตรวิชาใหม่
- ๒๘.๓ นักศึกษาที่ได้รับการอนุมัติให้ย้ายคณะหรือสาขาวิชาจะมีสถานภาพนักศึกษาคงเดิมคณะหรือ ภาควิชาใหม่ของนักศึกษาจะโอนผลการศึกษาดังเดิมมาทั้งหมด โดยไม่เปลี่ยนแปลงและการคำนวณแต้มระดับเฉลี่ยสะสม ให้นำผลการศึกษาดังเดิมทุกรายวิชา มาใช้ในการคำนวณด้วย แต่การคิดหน่วยกิตสะสม ตามหลักสูตรให้นับเฉพาะหน่วย กิตของรายวิชาในหลักสูตรสาขาวิชาใหม่เท่านั้น

ข้อ ๓๐. การโอนและเกณฑ์ในการเทียบโอนรายวิชานักศึกษา

การเทียบวิชาเรียน และ โอนหน่วยกิตระหว่างการศึกษาในระบบ การให้หน่วยกิตจากการศึกษานอกระบบ และ/หรือ การศึกษาตามอัธยาศัยเข้าสู่การศึกษาในระบบให้เป็นไปตามประกาศมหาวิทยาลัยรังสิต ว่าด้วย การเทียบโอนผลการเรียนระดับปริญญา พ.ศ. ๒๕๔๖ และประกาศมหาวิทยาลัยรังสิต ว่าด้วยการเทียบโอนผลการเรียนระดับปริญญา (เพิ่มเติม) พ.ศ. ๒๕๕๐ โดยกำหนดการยื่นคำร้องขอเทียบโอนรายวิชาต้องไม่เกิน ๓๐ วันนับแต่วันเปิดเรียนในภาคแรกที่เข้าศึกษาในมหาวิทยาลัย

หมวดที่ ๗

การสอบประมวลความรู้ และการสอบวัดคุณสมบัติ

ข้อ ๓๑. คุณสมบัติของผู้สมัครสอบประมวลความรู้

- ๓๑.๑ ศึกษาและสอบได้จำนวนหน่วยกิตครบตามที่แต่ละหลักสูตรกำหนด
- ๓๑.๒ ได้เต็มระดับคะแนนเฉลี่ยสะสมตลอดหลักสูตรไม่ต่ำกว่า ๓.๐๐
- ๓๑.๓ มีความประพฤติดี ไม่ได้อยู่ในระหว่างการถูกลงโทษเนื่องจากผิดวินัยนักศึกษา

ข้อ ๓๒. การเปิดสอบประมวลความรู้

- ๓๒.๑ การสอบประมวลความรู้ ประกอบด้วย การสอบข้อเขียน และการสอบปากเปล่า ซึ่งแต่ละหลักสูตรอาจจะกำหนดให้มีการสอบทั้ง ๒ ประเภทได้ แต่จะต้องมีการสอบข้อเขียนด้วยเสมอจะมีเฉพาะการสอบปากเปล่าอย่างเดียวไม่ได้
- ๓๒.๒ ให้แต่ละหลักสูตรเป็นผู้กำหนดรายละเอียดการสอบและจำนวนครั้งในการสอบต่อปี แต่ต้องสอบไม่เกินภาคการศึกษาละ ๑ ครั้ง
- ๓๒.๓ ให้บัณฑิตวิทยาลัยแต่งตั้งคณะกรรมการในการสอบประมวลความรู้แต่ละครั้ง โดยมีคุณสมบัติตามความในข้อ ๒๑
- ๓๒.๔ ผลการสอบประมวลความรู้คือ S (ผ่าน) หรือ U (ไม่ผ่าน) นักศึกษาต้องสอบประมวลความรู้ให้ได้ ระดับ S ภายใน ๒ ครั้ง มิฉะนั้นจะถูกถอนชื่อออกจากทะเบียนนักศึกษา

ข้อ ๓๓. การสอบวัดคุณสมบัติ (Qualifying Examination)

- ๓๓.๑ การสอบวัดคุณสมบัติ ประกอบด้วย การสอบข้อเขียน และการสอบปากเปล่า ซึ่งแต่ละหลักสูตรอาจจะกำหนดให้สอบทั้ง ๒ ประเภทได้ แต่ต้องมีการสอบข้อเขียนด้วยเสมอจะมีเฉพาะปากเปล่าอย่างเดียวไม่ได้ ทั้งนี้หลักเกณฑ์การสอบให้เป็นไปตามเกณฑ์ของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาและเกณฑ์ของแต่ละหลักสูตร
- ๓๓.๒ ให้บัณฑิตวิทยาลัยแต่งตั้งคณะกรรมการในการสอบวัดคุณสมบัติแต่ละครั้ง โดยมีคุณสมบัติตามความในข้อ ๒๒
- ๓๓.๓ นักศึกษาต้องสอบวัดคุณสมบัติให้ได้ระดับ S (ผ่าน) ภายใน ๓ ปี มิฉะนั้นจะถูกถอนชื่อออกจากทะเบียนนักศึกษา ทั้งนี้ให้เป็นไปตามกำหนดเงื่อนไขการสอบวัดคุณสมบัติของแต่ละหลักสูตร

หมวดที่ ๘

การทำวิทยานิพนธ์

ข้อ ๓๔. ขั้นตอนการเสนอวิทยานิพนธ์

๓๔.๑ การทำวิทยานิพนธ์

๓๔.๑.๑ การเสนอเค้าโครงวิทยานิพนธ์

๓๔.๑.๑.๑ นักศึกษาระดับปริญญาโท แผน ก ที่ต้องทำวิทยานิพนธ์ ต้องได้รับอนุมัติเค้าโครงวิทยานิพนธ์ก่อนการสอบวิทยานิพนธ์ไม่น้อยกว่า ๑ ภาคการศึกษา

๓๔.๑.๑.๒ นักศึกษาระดับปริญญาเอก แบบ ๑ (ทำเฉพาะวิทยานิพนธ์) และแบบ ๒ (เรียนรายวิชาตามหลักสูตรและทำวิทยานิพนธ์) โดยนักศึกษาระดับปริญญาเอกทั้ง แบบ ๑ และ แบบ ๒ ต้องสอบวัดคุณสมบัติให้ผ่านก่อนที่จะเสนอเค้าโครงวิทยานิพนธ์ ทั้งนี้ต้องได้รับอนุมัติเค้าโครงวิทยานิพนธ์ก่อนการสอบวิทยานิพนธ์ไม่น้อยกว่า ๒ และ ๑ ปี ตามลำดับ

๓๔.๑.๒ การเสนอขออนุมัติเค้าโครงวิทยานิพนธ์ นักศึกษาต้องปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อกำหนดหัวเรื่องและเค้าโครงวิทยานิพนธ์ เมื่อได้รับความเห็นชอบแล้ว ให้ยื่นเค้าโครงวิทยานิพนธ์นั้น จำนวน ๑ ชุด ต่อคณบดีบัณฑิตวิทยาลัยโดยความเห็นชอบของผู้อำนวยการหลักสูตร (หัวหน้าสาขาวิชา และคณบดี)

๓๔.๑.๓ การเปลี่ยนแปลงเค้าโครงวิทยานิพนธ์ การขอเปลี่ยนแปลงหัวเรื่อง และเค้าโครง วิทยานิพนธ์ใหม่ นักศึกษาจะดำเนินการเช่นเดียวกับ ข้อ ๓๔.๑.๒ โดย นับเวลา ตามข้อ ๓๔.๑.๑ จากวันที่ได้รับอนุมัติเค้าโครงวิทยานิพนธ์ฉบับ ล่าสุด

๓๔.๑.๔ การส่งรายงานความก้าวหน้าในการทำวิทยานิพนธ์ นักศึกษาต้องส่งรายงานความก้าวหน้าในการทำวิทยานิพนธ์ให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์พิจารณา วิเคราะห์ วิจัย และเสนอแนะการแก้ปัญหา และการดำเนินงานต่อไป โดยให้อยู่ในระยะเวลาในการส่งรายงานตามที่อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์กำหนด เมื่อขอพิจารณาอนุมัติเค้าโครงวิทยานิพนธ์ และเมื่อผลงานวิจัยสำหรับวิทยานิพนธ์ก้าวหน้าไปมากแล้ว จำเป็นจะต้องจัดให้มีการสัมมนาวิทยานิพนธ์ โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์แก่ผู้สนใจเข้าร่วมสัมมนาด้วย ๒ ระยะเวลาด้วยกัน คือ

๓๔.๑.๔.๑ การสัมมนาเค้าโครงวิทยานิพนธ์ เพื่อให้เกิดความถูกต้อง และ
เหมาะสมกับหลักการวิจัย

๓๔.๑.๔.๒ การสัมมนาความก้าวหน้าผลงานวิจัยวิทยานิพนธ์

๓๔.๑.๕ การเขียน และเรียบเรียงวิทยานิพนธ์ ต้องเป็นไปตามข้อกำหนดในคู่มือการ
จัดทำวิทยานิพนธ์ของบัณฑิตวิทยาลัย

๓๔.๒ การสอบวิทยานิพนธ์

๓๔.๒.๑ การขอสอบวิทยานิพนธ์

นักศึกษาจะต้องยื่นคำร้องขอสอบวิทยานิพนธ์พร้อมกับวิทยานิพนธ์ฉบับ
สอบ จำนวนเท่ากับจำนวนคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์เพื่อบัณฑิต
วิทยาลัยทำการตรวจสอบ และส่งให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ อ่าน
ล่วงหน้าเป็นเวลา ๗ วัน สำหรับนักศึกษาปริญญาโท และ ๑๔ วัน สำหรับ
นักศึกษาปริญญาเอก ก่อนทำ การสอบวิทยานิพนธ์ต่อไป

๓๔.๒.๒ คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัยจะแต่งตั้งคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ตามข้อ ๒๐ ของ
ข้อบังคับ มหาวิทยาลัยรังสิต ว่าด้วยการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา เพื่อทำ
การสอบวิทยานิพนธ์ อนึ่งการกำหนดวันสอบวิทยานิพนธ์ของนักศึกษา
ปริญญาเอก นั้น ควรจะกระทำภายหลังได้มีการตีพิมพ์เผยแพร่ผลงานวิจัย
วิทยานิพนธ์ในวารสารวิชาการระดับชาติหรือวารสารวิชาการระดับ
นานาชาติแล้วอย่างน้อย ๑ เรื่อง

๓๔.๒.๓ กำหนดการสอบวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัยจะประกาศกำหนดวัน เวลา และสถานที่สอบให้ผู้สนใจได้
ทราบโดยทั่วกัน

๓๔.๒.๔ การแก้ไขวิทยานิพนธ์ และการส่งวิทยานิพนธ์ฉบับสมบูรณ์ นักศึกษา
จะต้องแก้ไขให้ถูกต้องตามมติของคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และ
เสนอให้คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ให้ความเห็นชอบต่อไป สำหรับ
วิทยานิพนธ์ ฉบับสมบูรณ์นั้นจะต้องมีลายมือชื่อคณะกรรมการสอบ
วิทยานิพนธ์ครบถ้วนทุกคน จำนวน ๗ เล่ม

๓๔.๒.๕ ผลงานวิทยานิพนธ์ในระดับปริญญาโทจะต้องได้รับการตีพิมพ์ หรืออย่าง
น้อยดำเนินการให้ผลงานหรือส่วนหนึ่งของผลงานได้รับการตีพิมพ์ใน
วารสารที่เป็นที่ยอมรับ โดยสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.)
หรือวารสารวิชาการที่อยู่ในฐานข้อมูลของ Thai-Journal Citation Index
(TCI) หรือวารสารวิชาการที่มีกรรมการภายนอกมาร่วมกลั่นกรอง (Peer

Review) และเป็นที่ยอมรับในสาขาวิชา หรือนำเสนอต่อที่ประชุมวิชาการ และบทความฉบับสมบูรณ์ได้รับการตีพิมพ์ในรายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการ (Proceedings)

สำหรับผลงานวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอกจะต้องได้รับการตีพิมพ์หรืออย่างน้อยดำเนินการให้ผลงานหรือส่วนหนึ่งของผลงานได้รับการตีพิมพ์ในวารสารวิชาการที่เป็นที่ยอมรับโดยสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) หรือวารสารวิชาการที่อยู่ในฐานข้อมูลของ Thai-Journal Citation Index (TCI) หรือวารสารวิชาการที่มีกรรมการภายนอกมาร่วมกลั่นกรอง (Peer Review) และเป็นที่ยอมรับในสาขาวิชา

๓๔.๒.๖ การเผยแพร่ผลงานวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาระดับปริญญาโท และระดับปริญญาเอก ตามข้อ ๓๔.๒.๕ ถือเป็นส่วนหนึ่งของการสำเร็จการศึกษา

๓๔.๒.๗ การอนุมัติผลสำเร็จการศึกษา และวิทยานิพนธ์ นักศึกษาที่ทำการสอบวิทยานิพนธ์แล้ว แต่ยังไม่ส่งวิทยานิพนธ์ ฉบับสมบูรณ์ภายในวันอนุมัติผลประจำภาคการศึกษา ให้ถือว่านักศึกษาผู้นั้นยังไม่สำเร็จการศึกษา นักศึกษาจะต้องรักษาสภาพนักศึกษาไว้จนกว่าจะสำเร็จการศึกษา สำหรับวิทยานิพนธ์ที่ได้รับอนุมัติจากคณบดีบัณฑิตวิทยาลัยแล้วจะถือว่าเป็นวิทยานิพนธ์ฉบับสมบูรณ์ได้

หมวดที่ ๕

การให้ปริญญา

ข้อ ๓๕. การเสนอชื่อเพื่อรับปริญญา ประกาศนียบัตร

๓๕.๑ นักศึกษาที่จะได้รับการเสนอชื่อเพื่อรับประกาศนียบัตรบัณฑิต และประกาศนียบัตรบัณฑิตชั้นสูง ต้องมีคุณสมบัติ ดังนี้

๓๕.๑.๑ ได้ศึกษาและผ่านการวัดและประเมินผลรายวิชาต่างๆ และได้สอบผ่านภาษาอังกฤษตามประกาศมหาวิทยาลัยรังสิตเรื่องเกณฑ์มาตรฐานความรู้ภาษาอังกฤษสำหรับนักศึกษาหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต รวมทั้งเกณฑ์อื่นๆ ครบถ้วนตามหลักสูตรและข้อกำหนดของสาขาวิชาที่จะรับประกาศนียบัตร

๓๕.๑.๒ ได้แต่มีระดับคะแนนเฉลี่ยสะสมไม่ต่ำกว่า ๓.๐๐

๓๕.๑.๓ ไม่อยู่ในระหว่างการรอรับโทษทางวินัยนักศึกษาที่ระบุในแจ้งการเสนอชื่อเพื่อรับประกาศนียบัตรชั่วระยะเวลาหนึ่ง

๓๕.๑.๔ ได้ดำเนินการเพื่อขอรับประกาศนียบัตรตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด

๓๕.๒ นักศึกษาที่จะได้รับการเสนอชื่อเพื่อรับปริญญาโทแผน ก แบบ ก๑ ต้องมีคุณสมบัติ ดังนี้

๓๕.๒.๑ ได้สอบผ่านวิทยานิพนธ์ และได้สอบผ่านภาษาอังกฤษตามประกาศมหาวิทยาลัยรังสิตเรื่องเกณฑ์มาตรฐานความรู้ภาษาอังกฤษสำหรับนักศึกษาหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต รวมทั้งเกณฑ์อื่นๆครบถ้วนตามหลักสูตรและข้อกำหนดของสาขาวิชาที่จะรับปริญญา

๓๕.๒.๒ ตีพิมพ์ผลงานจากวิทยานิพนธ์ใน

ก. วารสารวิชาการในรูปแบบกระดาษหรืออิเล็กทรอนิกส์ที่เป็นที่ยอมรับโดยสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) หรือ

ข. วารสารวิชาการในรูปแบบกระดาษหรืออิเล็กทรอนิกส์ที่อยู่ในฐานข้อมูลของ Thai-Journal Citation Index (TCI) หรือ

ค. วารสารวิชาการในรูปแบบกระดาษหรืออิเล็กทรอนิกส์ที่มีกรรมการภายนอกมาร่วมกลั่นกรอง (Peer Review) และเป็นที่ยอมรับในสาขาวิชา หรือ

ง. นำเสนอต่อที่ประชุมวิชาการทั้งในรูปแบบการนำเสนอผลงานแบบบรรยายหรือโปสเตอร์ และบทความฉบับสมบูรณ์ได้รับการตีพิมพ์ในรายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการ (Proceedings)

๓๕.๒.๓ ไม่อยู่ในระหว่างการรอรับโทษทางวินัยนักศึกษาที่ระบุในแจ้งการเสนอชื่อเพื่อรับปริญญาชั่วระยะเวลาหนึ่ง

๓๕.๒.๔ ได้ดำเนินการเพื่อขอรับปริญญาตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด

๓๕.๓ นักศึกษาที่จะได้รับการเสนอชื่อเพื่อรับปริญญาโทแผน ก แบบ ก๒ ต้องมีคุณสมบัติ ดังนี้

๓๕.๓.๑ ได้ศึกษาและผ่านการวัดและประเมินผลรายวิชาต่างๆ ได้สอบผ่านวิทยานิพนธ์ และได้สอบผ่านภาษาอังกฤษตามประกาศมหาวิทยาลัยรังสิตเรื่องเกณฑ์มาตรฐานความรู้ภาษาอังกฤษสำหรับนักศึกษาหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต รวมทั้งเกณฑ์อื่นๆครบถ้วนตามหลักสูตร และข้อกำหนดของสาขาวิชาที่จะรับปริญญา

๓๕.๓.๒ ได้เต็มระดับคะแนนเฉลี่ยสะสมไม่ต่ำกว่า ๓.๐๐

๓๕.๓.๓ ตีพิมพ์ผลงานจากวิทยานิพนธ์ใน

ก. วารสารวิชาการในรูปแบบกระดาษหรืออิเล็กทรอนิกส์ที่เป็นที่ยอมรับโดยสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) หรือ

- ข. วารสารวิชาการในรูปแบบกระดาษหรืออิเล็กทรอนิกส์ที่อยู่ในฐานข้อมูลของ Thai-Journal Citation Index (TCI) หรือ
- ค. วารสารวิชาการในรูปแบบกระดาษหรืออิเล็กทรอนิกส์ที่มีกรรมกรภายนอกมาร่วมกลั่นกรอง (Peer Review) และเป็นที่ยอมรับในสาขาวิชาหรือ
- ง. นำเสนอต่อที่ประชุมวิชาการทั้งในรูปแบบการนำเสนอผลงานแบบบรรยายหรือโปสเตอร์ และบทความฉบับสมบูรณ์ได้รับการตีพิมพ์ในรายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการ (Proceedings)
- ๓๕.๓.๔ ไม่อยู่ในระหว่างการรอรับโทษทางวินัยนักศึกษาที่ระบุในหังการเสนอชื่อเพื่อรับปริญญาชั่วคราวระยะเวลาหนึ่ง
- ๓๕.๓.๕ ได้ดำเนินการเพื่อขอรับปริญญาตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด
- ๓๕.๔ นักศึกษาที่จะได้รับการเสนอชื่อเพื่อรับปริญญาโทแผน ข ต้องมีคุณสมบัติดังนี้
- ๓๕.๔.๑ ได้ศึกษาและผ่านการวัดและประเมินผลรายวิชาต่างๆ ได้สอบผ่านการสอบประมวลความรู้ด้วยข้อเขียนและได้สอบผ่านภาษาอังกฤษตามประกาศมหาวิทยาลัยรังสิตเรื่องเกณฑ์มาตรฐานความรู้ภาษาอังกฤษสำหรับนักศึกษาหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต รวมทั้งเกณฑ์อื่นๆครบถ้วนตามหลักสูตร และข้อกำหนดของสาขาวิชาที่จะรับปริญญา
- ๓๕.๔.๒ ได้เต็มระดับคะแนนเฉลี่ยสะสมไม่ต่ำกว่า ๓.๐๐
- ๓๕.๔.๓ ตีพิมพ์หรือเผยแพร่ผลงานจากการศึกษาค้นคว้าอิสระ ในลักษณะใดลักษณะหนึ่งจาก ๒ ลักษณะ ดังนี้
- ลักษณะที่ ๑** ตีพิมพ์ในวารสารวิชาการหรือสิ่งพิมพ์ทางวิชาการในรูปแบบกระดาษหรืออิเล็กทรอนิกส์ที่มีกรรมกรภายนอกมาร่วมกลั่นกรอง (Peer Review) โดยมีผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกสถาบันร่วมเป็นกรรมการพิจารณาด้วยหรือนำเสนอต่อที่ประชุมวิชาการทั้งในรูปแบบการนำเสนอผลงานแบบบรรยายหรือโปสเตอร์ และบทความฉบับสมบูรณ์ได้รับการตีพิมพ์ในรายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการ (Proceedings)
- ลักษณะที่ ๒** เผยแพร่ผลงานศิลปะในลักษณะการจัดนิทรรศการหรือการจัดการแสดง ซึ่งเป็นการนำเสนอผลงานศิลปะที่เป็นผลงานวิชาการสู่สาธารณะ โดยมีกระบวนการพิจารณาคัดเลือกคุณภาพผลงานก่อนการเผยแพร่จากคณะกรรมการพิจารณากลั่นกรองผลงาน ซึ่งประกอบด้วย

ผู้ทรงคุณวุฒิทางวิชาการในสาขาวิชาไม่ต่ำกว่า ๓ คนโดยมีกรรมการจาก
ภายนอกสถาบันร่วมพิจารณาด้วย

- ๓๕.๔.๔ ไม่อยู่ในระหว่างการรอรับ โทษทางวินัยนักศึกษาที่ระบุในแจ้งการเสนอชื่อ
เพื่อรับปริญญาชั่วคราวระยะเวลาหนึ่ง
- ๓๕.๔.๕ ได้ดำเนินการเพื่อขอรับปริญญาตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด
- ๓๕.๕ นักศึกษาที่จะได้รับการเสนอชื่อรับปริญญาเอกแบบ ๑ ต้องมีคุณสมบัติดังนี้
- ๓๕.๕.๑ ได้สอบผ่านวิทยานิพนธ์รวมทั้งเกณฑ์อื่นๆครบถ้วนตามหลักสูตรและ
ข้อกำหนดของสาขาวิชาที่จะรับปริญญา
- ๓๕.๕.๒ ได้สอบผ่านภาษาต่างประเทศอย่างน้อย ๑ ภาษาตามประกาศมหาวิทยาลัย
รังสิตเรื่องเกณฑ์มาตรฐานความรู้ภาษาต่างประเทศสำหรับนักศึกษา
หลักสูตรปริญญาคุณวุฒิปันจติ
- ๓๕.๕.๓ ได้สอบผ่านการสอบวัดคุณสมบัติ (Qualifying Examination) เพื่อเป็นผู้มี
สิทธิ์ขอทำวิทยานิพนธ์
- ๓๕.๕.๔ ผลงานวิทยานิพนธ์จะต้องได้รับการตีพิมพ์ในวารสารวิชาการที่เป็นที่
ยอมรับ โดยสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) หรือ
วารสารวิชาการที่อยู่ในฐานข้อมูลของ Thai-Journal Citation Index (TCI)
หรือวารสารวิชาการที่มีกรรมการภายนอกมาร่วมกลั่นกรอง (Peer Review)
และเป็นที่ยอมรับในสาขาวิชา
- ๓๕.๕.๕ ไม่อยู่ในระหว่างการรอรับ โทษทางวินัยนักศึกษาที่ระบุในแจ้งการเสนอชื่อ
เพื่อรับปริญญาตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด
- ๓๕.๕.๖ ได้ดำเนินการเพื่อขอรับปริญญาตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด
- ๓๕.๖ นักศึกษาที่จะได้รับการเสนอชื่อรับปริญญาเอกแบบ ๒ ต้องมีคุณสมบัติดังนี้
- ๓๕.๖.๑ ได้ศึกษาและผ่านการวัดและประเมินผลรายวิชาต่างๆ และสอบผ่าน
วิทยานิพนธ์ รวมทั้งเกณฑ์อื่นๆครบถ้วนตามหลักสูตร และข้อกำหนดของ
สาขาวิชาที่จะรับปริญญา
- ๓๕.๖.๒ ได้แต่้ระดับคะแนนเฉลี่ยสะสมไม่ต่ำกว่า ๓.๐๐
- ๓๕.๖.๓ ได้สอบผ่านภาษาต่างประเทศอย่างน้อย ๑ ภาษาตามประกาศมหาวิทยาลัย
รังสิตเรื่องเกณฑ์มาตรฐานความรู้ภาษาต่างประเทศสำหรับนักศึกษา
หลักสูตรปริญญาคุณวุฒิปันจติ
- ๓๕.๖.๔ ได้สอบผ่านการสอบวัดคุณสมบัติ (Qualifying Examination) เพื่อเป็นผู้มี
สิทธิ์ขอทำวิทยานิพนธ์

๓๕.๖.๕ ผลงานวิทยานิพนธ์จะต้องได้รับการตีพิมพ์ในวารสารวิชาการที่เป็นที่ยอมรับ โดยสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) หรือวารสารวิชาการที่อยู่ในฐานข้อมูลของ Thai-Journal Citation Index (TCI) หรือวารสารวิชาการที่มีกรรมการภายนอกมาร่วมกลั่นกรอง (Peer Review) และเป็นที่ยอมรับในสาขาวิชา

๓๕.๖.๖ ไม่อยู่ในระหว่างการรอรับ โทษทางวินัยนักศึกษาที่ระบุในแจ้งการเสนอชื่อเพื่อรับปริญญาชั่วคราวระยะเวลาหนึ่ง

๓๕.๖.๗ ได้ดำเนินการเพื่อขอรับปริญญาตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด

ข้อ ๓๖. การอนุมัติให้ปริญญา

เมื่อสิ้นภาคการศึกษาหนึ่งๆ มหาวิทยาลัยจะเสนอรายชื่อนักศึกษาที่มีคุณสมบัติตามข้อ ๓๕ เพื่อขออนุมัติปริญญาต่อสภามหาวิทยาลัย

หมวดที่ ๑๐

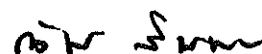
บทเฉพาะกาล

ข้อ ๓๗. ให้อธิการบดีรักษาการตามข้อบังคับนี้ ในกรณีที่จะต้องมีการดำเนินการใด ๆ ที่มีได้กำหนดไว้ในข้อบังคับนี้ หรือกำหนดไว้ไม่ชัดเจน หรือในกรณีที่มีความจำเป็นต้องผ่อนผันข้อกำหนดในข้อบังคับนี้เป็นกรณีพิเศษ เพื่อให้การดำเนินการจัดการศึกษาชั้นบัณฑิตศึกษาของมหาวิทยาลัยเป็นไปโดยเรียบร้อย ให้อธิการบดีมีอำนาจตีความวินิจฉัยสั่งการ และปฏิบัติตามที่เห็นสมควร และให้ถือเป็นที่สุด แล้วรายงานให้สภามหาวิทยาลัยทราบ

ทั้งนี้ ให้ใช้ข้อบังคับนี้ตั้งแต่วันประกาศเป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๑๓ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๖

พลอากาศเอก

(กำธน สินธวานนท์)

นายกสภามหาวิทยาลัยรังสิต